

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1052
Toplantı Tarihi/Sayısı : 13.10.2022/23
Karar Numarası : 202/756
Başvuran : M.Y.Y. adına ZN.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın vasiliğini yapmakta olduğu mahpusun bulunduğu ceza infaz kurumunda yaşadığı hak ihlalleri iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda özetle:

a) Ceza İnfaz Kurumu yetkililerinin görevlerini ihmal etmeleri nedeniyle Kurum içerisinde uyuz salgını meydana geldiği ve olayın üstünün kapatılmaya çalışıldığı,

b) Koğuşların kapasitesi 12 kişilik olmasına rağmen başvuranın bulunduğu koğuş olan ... koğuşunda 10 adet ranza olduğu ve koğuşta 18 kişi kaldıkları,

c) Günlük bir ekmek verildiği, yemeklerin kötü ve yetersiz olduğu, yemek ihtiyacının kantinden karşılanabildiği; ancak kantin fiyatlarının da pahalı olduğu,

ç) Cumhuriyet Savcısı, Kurum Müdürü gibi Kurum yetkilileriyle görüşülemediği, bu nedenle ya dilekçelerinin ulaştırılmadığının ya da ilgili makamların keyfiyetle taleplere cevap vermediğinin düşünüldüğü ve bununla bağlantılı olarak hak arama hürriyetleri ile dilekçe haklarının ihlal edildiği,

d) Üniversite öğrencisi olan başvuranın 07.06.2021-18.06.2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen çevrim içi sınavlara girmesinin Kurum yetkililerince engellendiği,

e) Başvuranın ... numaralı karantina koğuşunda kaldığı süreçte Kurumda bulundurulması yasak nitelikte olan pencere pervazından yapılmış bıçak kullanılarak kavga çıkartıldığından Kurumda mahpusların can güvenliğinin tehlikede bulunduğu,

f) 01.09.2021-20.09.2021 tarihleri arasında nakillerin yapılacağı açıklanmasına rağmen kapasite doluluğu gerekçesiyle nakillerin durdurulduğu ve nakil sayısının fazla olmasının Kurum İdaresine karşı şüphe uyandıracığı için nakillerin kasıtlı olarak engellendiği iddia edilmiştir.

3. Muhatap Bandırma 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 03.11.2021 tarihli yazılı görüşte özetle:

a) Vesayet altındaki başvuranın Kurum bünyesindeki aile hekimliğince 14 defa muayenesinin

gerçekleştirildiği, bu muayenelerde kendisine kaşıntı ve alerji tanısı konularak ilaç reçete edildiği; fakat uyuz tanısı konulmadığı, bu durumun Aile Hekimliği Bilgi Yönetim Sistemi kayıtlarında da yer aldığı, yapılan son incelemede en son uyuz tanısının mahpusla herhangi bir bağlantısı olmayan, Kuruma nakil olarak gelen bir mahpusa konulduğu ve söz konusu mahpusun da iyileşerek sağlığına kavuştuğu,

b) Mahpus sayısındaki ani artış nedeniyle geçici kalabalıklaşma yaşanabildiği ancak bu sorunun nakillerle kısa zamanda giderilmeye çalışıldığı,

c) Yemek ve ekmek miktarının Bandırma Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından belirlenmesi nedeniyle bu hususla ilgili bir tasarrufla bulunulmadığı, kantinde satılan ürünlerin fiyatlarının İşyurdu Müdürlüklerinde üretilen ürünlerden, temin edilemediğinde konsinye sistemine giren firmalardan, bu şekilde de temini sağlanamadığında piyasadaki firmalara teklif verilerek ve %10'u aşmayacak şekilde kâr oranı eklenerek hesaplandığı,

ç) Dilekçelerin günlük olarak toplandığı ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden ilgili makamlara gönderildiği, Kurum yetkilileriyle görüşme talebi olduğu takdirde bu taleplerin yerine getirildiği, mahpusun geldiği günden bu yana 89 adet dilekçesinin ilgili makamlara gönderildiğinin UYAP dosyası tetkikinden tespit edildiği,

d) Uzaktan eğitim için gerekli alt yapı imkanları bulunmadığı için çevrim içi derslere ve sınavlara bağlanılamadığı,

e) ... numaralı koğuştta yaşanan olaya başvuranın bir dahli olmadığı, kavgaya karışan diğer mahpuslar hakkında da disiplin cezası verildiği, adli soruşturma başlatıldığı ve başka ceza infaz kurumlarına nakillerinin gerçekleştiği,

f) Mahpusun nakil talebinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından kapasitenin dolu olması nedeniyle kabul edilmediği ifade edilerek ilgili belgeler Kurumumuza gönderilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesine göre; "*Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.*"

5. Mezkûr Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Kurumun çalışma alanları" başlıklı 24'üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun çalışma alanları arasında sayılmıştır.

7. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili*

gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın yaşadığı hak ihlallerine ilişkin iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Başvuranın "çevrim içi sınavlara girmesi engellenerek eğitim hakkının ihlal edildiği iddiası" Kurumumuzca incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruya sebepleri, konusu ve tarafları aynıdır. Bu nedenle, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 66'ncı maddesine göre söz konusu iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

10. Başvuran, Kurum yetkililerinin görevlerini ihlal etmeleri sebebiyle Kurum içerisinde uyuz salgını meydana geldiğini ve olayın üstünün kapatılmaya çalışıldığını, mahpusların koğuşlarda kalabalık şekilde kaldıklarını, yemeğin yetersiz ve kötü olduğunu, kantin fiyatlarının pahalı olduğunu, mahpusların görüşmek istedikleri yetkililerle görüştürülmediklerini, Kurumda can güvenliğinin bulunmadığını iddia etmiştir.

11. 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri" başlıklı 71'inci maddesine göre; "Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir." "Sağlık denetimi" başlıklı 79'uncu maddesine göre; "Kurum hekimi, kurumu ayda en az bir kez denetleyerek genel ve özel önlem alınması gereken hastalıklar ile kurumda sağlık koşulları yönünden alınması gereken önerileri içeren bir rapor düzenler ve kurum yönetimine verir." "Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı" başlıklı 68'inci maddesine göre; "Hükümlü, bu maddede belirlenen kısıtlamalar dışında, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir."

12. 01.11.2018 tarihli ve 30582 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu Konsinye Satış İşlemlerine Dair Yönetmelik'in "Temel ilkeler ve uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin yirmi ikinci fıkrasına göre; "Konsinyatör firmanın sözleşmesi kapsamında yer alan kantinler için tek fiyat uygulaması yapılır. Ancak belirli kantin ya da kantinlerde indirimli satış uygulaması yapılabilir. Bu durumda konsinye satış geliri sabit tutar olarak alınıyorsa bu tutar indirimden etkilenmez. Meyve ve sebzeler için haftalık satış fiyatları belirlenebilir. Bu belirleme, toptancı hal fiyatları üzerinden indirim oranları şeklinde olabilir. Fiyatların belirlenmesinde 7/7/2012 tarihli ve 28346 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelikte yer alan sistem internet sayfası ile toptancı hallerinin resmî internet sayfasındaki fiyatlardan yararlanılabilir. Fiyatların belirlenmesinde yararlanılan verilerin belgeleri veya çıktıları muhafaza edilir."

13. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasını aramıştır (AİHM, İrlanda-Birleşik Krallık, B. No: 5310/71, 10.09.2018, §161). AİHM, bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, Bouyid/Belçika, B. No: 23380/09,

28.09.2015, §86).

14. Anayasa Mahkemesi (AYM), başvuruçunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı ya da müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile zorlama şikayetlerden ibaret başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edileceğini belirtmiştir (AYM, *Hikmet BALABANOĞLU, B. No:2012/1334, 17.09.2013,§32*). Objektif olarak imkansız, açıkça uydurulmuş ya da açıkça sağduyuya aykırı olaylara ilişkin şikayetler olarak tanımlanan zorlama şikayetler açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. Hukuk öğrenimi olmayan ortalama bir kimse için, Sözleşmeye ilişkin bir ihlal bulunmadığının açıkça görülebildiği durumlar da bu kapsamda değerlendirilmektedir (*Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, Anlaşılabilir veya Uydurma Şikayetler Bölümü, s.69*).

15. Ceza İnfaz Kurumu tarafından, başvuruçunun iddialarına ilişkin gönderilen bilgi ve belgelerden; başvuruçunun iddialarında yer alan hususların mevzuat kapsamında ve Ceza İnfaz Kurumunda bulunmuş olmanın neticesi sebebiyle yaşanan olağan durumlar ve hukuk düzeninin öngördüğü sınırlar içerisinde kaldığı, temel haklara yönelik herhangi bir müdahalenin ve kötü muamelenin olmadığı sonucuna varılmıştır. Şikâyetlerin açıkça sağduyuya aykırı ve zorlama şikâyetler olduğu değerlendirilmiştir. Açıklanan nedenlerle; sağlık hakkının ihlal edildiği, koğuşlarda kalabalık şekilde kalındığı, yemeğin yetersiz olduğu, kantin fiyatlarının pahalı olduğu, can güvenliğinin bulunmadığı iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olmaları nedeniyle kabul edilmez bulunmuştur.

16. Diğer taraftan, başvuruçunun naklinin yapılmadığını ve nakillerin kasıtlı olarak engellendiği dile getirilmiştir. Muhatap İdare, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne nakil talebinin iletildiğini, Genel Müdürlüğün kapasite doluluğu nedeniyle talebi reddettiğini gösteren belgeleri Kurumumuza iletmiştir.

17. Nakil talepleri; 05.06.2015 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 70817034-010.06.01/2015-585 sayılı Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrası ve 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca Genel Müdürlükçe değerlendirilmekte ve nakil taleplerine ilişkin Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilen işlem ve eylemler idari işlem statüsünde yer almaktadır. Başka ceza infaz kurumuna nakil işleminde Adalet Bakanlığının yetkili olduğu ve ilgili Genel Müdürlük tarafından yerine getirilen bu görevin idari işlem veya eylem olarak yürütüldüğü ve bunlara karşı yargı yolunun açık olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda nakil talebinin yerine getirilmemesi iddiasının; 6701 sayılı Kanun'un 9/1-i ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci ve 49'uncu maddeleri uyarınca Kurumun görev alanına girmemesi ve inceleme şartını taşımaması sebebiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

18. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirilmekte birlikte, yukarıda açıklanan nedenlerle, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi kapsamında kalan başvuruçunun "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruçunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 13.10.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi